SAMEN 1NERGIE
Duiven & Westervoort

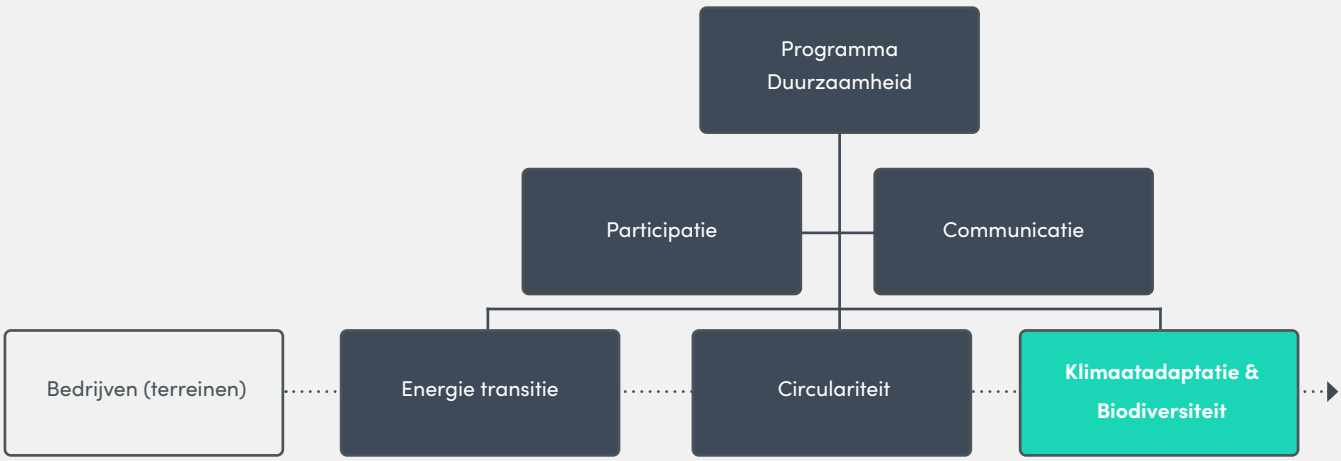
Programmalijn Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

Onderdeel van programma **duurzaamheid van Duiven en Westervoort**

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

Programma Duurzaamheid

Programma Duurzaamheid bestaat uit 3 programmalijnen: Energietransitie, Circulariteit en Klimaatadaptatie & Biodiversiteit. Dwars door deze programmalijnen heen, ontwikkelen we een integrale gebiedsgerichte aanpak voor bedrijventerreinen. We streven ernaar om de ondernemers en het vastgoed waarin hun onderneming plaatsvindt, te ondersteunen en activeren richting duurzaam ondernemen. Om bedrijven maar vooral ook burgers actief te betrekken in de stappen die we willen maken, zijn participatie en communicatie belangrijk. In dit document richten we ons op de derde lijn: ***Klimaatadaptatie & Biodiversiteit.***

Programma-onderdeel en doelstellingen

Klimaatbestendig
zijn in
2050

Biodiversiteit hersteld
in
2050

Programmalijn
Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

Onderdeel van programma duurzaamheid van Duiven en Westervoort

SAMEN 1NERGIE
Duiven & Westervoort

	Klimaatadaptatie	Biodiversiteit
Mondiaal 	**Klimaatakkoord Parijs '16** • Maximaal **1,5 graad opwarming** van de aarde • **49% CO2-reductie** in 2030	**Montreal akkoord '22** • In 2030 is **meer dan 30% van de totale oppervlakte** van land én water beschermd gebied • In 2050 is **het risico** dat soorten door het toedoen van de mens uitsterven **10 keer zo klein** als in 2022
Europees 	**- Green Deal '19** **- Europese klimaatwet** • **Voorkomen** van klimaatverandering (mitigatie) • **Wettelijk borgen** van doelen	**- Natuurherstelwet '23** **- Vogelrichtlijn 1979** **- Habitatrichtlijn 1992**
Landelijk 	**- Klimaatakkoord & wet '19** **- National Deltaplan Ruimtelijke adaptatie** **- Klimaatnota 2022** **- Nationale Omgevingsvisie**	**- Wet natuurbescherming '17** **- Nationaal programma versterken biodiversiteit** • Gebiedsbescherming • Soortbescherming • Behoud van het areaal aan bos
Provinciaal 	**Provinciale omgevingsvisie: Gaaf Gelderland '18** • In 2050 Gelderland klimaatbestendig • Provincie is vooral verbindend, stimulerend, ondersteunend & toetsend	**Provinciaal Beleids- en Uitvoerings-programma Biodiversiteit** • In 2030 zijn **75% van de doelen** van de Vogel- en Habitatrichtlijn behaald • In 2050 gaat het **goed met de biodiversiteit van Gelderland** • **Realisatie & Beheer** van de Gelderse Natuur Netwerk (GNN) gebieden

Programmalijn
Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

Onderdeel van programma duurzaamheid van Duiven en Westervoort

SAMEN 1NERGIE
Duiven & Westervoort

Regionaal *(Arnhem/Nijmegen)*

Groene Metropool Regio

- **Opgave** Circulaire Regio
- **Speerpunt** Water & klimaatadaptatie
- Ondersteunend **door verbinding**

Groene Metropool Regio

- **Opgave ontspannen regio:** versterking van natuur & landschap (groenblauw raamwerk)
- Ondersteunend **door verbinding**

Subregionaal

Werkregio de Liemers

- Werkafspraken **over samenwerking** in de werkregio
- Werkregio De Liemers *(Duiven, Westervoort, Zevenaar, WRIJ)* **is één van de 45 werkregio's** binnen Nederland
- Het Rijk heeft bij de werkregio's **de 7 ambites van het DPRA** als opgave neergelegd
- **De werkregio is dan ook de basis** voor de uitvoering van de ambities op klimaatadaptatie

Werkregio De Liemers

- **Geen** inhoudelijke afspraken/doelstellingen
- **Werkafspraken** over samenwerking in de liemers
- Werkregio De Liemers is één van de 45 werkregio's binnen Nederland; het Rijk heeft bij de werkregio's **de 7 ambites van het DPRA als opgave neergelegd.** Uit het oogpunt van integraliteit is het logisch om ook voor bio-diversiteit de werkregio als uitvoeringseenheid te gebruiken

Lokaal *(Duiven & Westervoort)*

Omgevingsvisie Duiven en Westervoort

- **Vergroening** van de woonomgeving
- In stand houden **goede omgevingswaarden.**
- **Balans tussen ruimte** voor economische ontwikkeling, natuur, biodiversiteit en klimaat.
- **Water als kwaliteit** inzetten *(droogte tegengaan)*
- **Duurzaamheid** als uitgangspunt hanteren in beleidsuitwerking en uitvoering

Omgevingsvisie Duiven en Westervoort

Omgevingsvisie Duiven en Westervoort
- **Versterken** biodiversiteit
- **Vergroening** van de woonomgeving
- **In stand houden** goede omgevingswaarden
- **Regie voeren op de balans** tussen ruimte voor economische ontwikkeling, natuur, biodiversiteit en klimaat

Westervoort & Duiven

Lokale beleidskaders

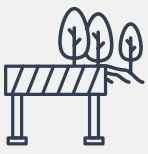
- **Specifieke projecten** en maatwerk per gemeente

Lokale beleidskaders

- **Specifieke projecten** en maatwerk per gemeente

Klimaatadaptatie

Doelstellingen

We werken aan een gezondere en beter bereikbare buiteruimte voor onze inwoners, met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak.

De bergingscapaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem worden beter benut om voldoende water te bewaren voor drogere periodes.

Inwoners worden **regelmatig geïnformeerd** over klimaatadaptie op eigen terrein, de acceptatie van klimaateffecten blijft in stand.

In 2050 is er in de Liemers **minder kans op wateroverlast** in gebouwen dan nu, en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schades.

Verdieping per programma-onderdeel

Speerpunten:

Wateroverlast

Droogte

Hitte

Momenteel in uitvoering

De volgende projecten zijn in uitvoering:

Droogte onderzoek Liemers en Achterhoek	Opstellen Klimaattoets	Opstellen Groenstructuurkaart	Implementatie Klimaatadaptatie binnen organisaties
Klimaatadaptie gemeentelijk vastgoed	Subsidieregeling particulieren	Klimaatadaptief maatschappelijk vastgoed	Koeltezones tegen hittestress
Opstellen Hitteplan	Opstellen afkoppelkansenkaart	Bomen tegen hittestress	Klimaatadaptief inrichten pleinen

Voorbeelden projecten

Onderstaande projecten laten onze aanpak, ambitie en voortgang duidelijk zien:

Plakse Weide

Integratie klimaatadaptatie

Bij het ontwerp van de nieuwe woonwijk worden klimaatadaptieve maatregelen maximaal doorgevoerd. Dus meer groen, halfverharding, schaduw en inheemse beplanting.

Herinrichting Rijksweg

Maximaal ingezet op klimaatadaptatie

Dit heeft geresulteerd in halfverharde parkeervakken, ondergrondse water opslag en infiltratie. Behouden bomen waar mogelijk en aanplant van meer nieuwe bomen.

Bedrijventerrein 't Holland

Integratie klimaatadaptatie

Hier is vooral gewerkt aan de afstemming en samenwerking met de ondernemers zodat er ook klimaatadaptieve maatregelen worden genomen op particulier terrein.

Mondriaanplein Duiven en Plein Korte Griet Westervoort

Klimaatadaptieve inrichting

Bij de herinrichting van beide pleinen was een klimaatadaptieve inrichting het uitgangspunt.

Monitoring

De voortgang op de programmalijn wordt in de **komende zes jaar gemonitord** met een stresstest, zoals afgesproken in het Nationale DPRA. **Stresstesten worden in 2025 herzien in samenwerking met de Achterhoek (gebied WRIJ).**

Biodiversiteit

Programma-onderdeel en doelstellingen

Biodiversiteit

Doelstellingen

Behouden en versterken **biodiversiteit**	Opstellen **Uitvoerings-programma Biodiversiteit** in 2025	Overige doelen volgen uit het op te stellen **Uitvoeringsprogramma**

Beleidskaders

Verdieping per programma-onderdeel

Speerpunten

De speerpunten worden bepaald aan de hand van het **op te stellen uitvoeringsprogramma.**

Wat gaan we doen?

In 2025 formuleren we het Uitvoeringsprogramma biodiversiteit, bestaande uit de volgende onderdelen/instrumenten:

Kaart groenblauwe raamwerk

> **Hotspots** van flora en fauna.
> Overzicht van de **huidige situatie en de kansen en ambities.**
> Bijbehorende toelichting.

Beleid, beleidskaders en strategie

Overzicht van beleidsinstrumenten **voor het omgaan met biodiversiteit en de inbedding van de Wet natuurbescherming** (o.a. soortenbeleid, gedragscode, faunabeheer).

Toetsingskader

Toetsingskader voor de uitvoering van het programma, **inclusief toelichting** op vergunningverlening en monitoring van projecten.

Actieplan

Overzicht van acties en projecten, **inclusief prioritering en globale kostenindicatie.**

Voorbeelden projecten

Onderstaande projecten laten onze aanpak, ambitie en voortgang duidelijk zien:

Gebieds aanpak 't Holland:

De integrale aanpak van de verduurzaming van bedrijventerrein 't Holland draagt bij aan het **realiseren van alle ambities van het Programma Duurzaamheid**. De resultaten op 't Holland laten zien dat de programmalijnen inhoudelijk met elkaar verbonden zijn en dat de meeste projecten en maatregelen meerdere doelen dienen. De integrale aanpak is **een efficiënt antwoord op de complexiteit van de opgave.**

Overige voorbeelden:

Maaibeheer

1e slag gemaakt in **vaststellen** Nota Bloeiend maaibeheer en start uitvoering. (in Duiven en Westervoort)

Natuur realisatie

Realisatie enkele ha aan natuur. (Duiven)

Uitvoering

Uitvoering **Landschapsontwikkeling.** Stimuleren particulier initiatief & vergroeningsstrategie. (Duiven en Westervoort)

Planvoorbereiding

Participatie in planvoorbereiding Rivierklimaatpark. (Westervoort)

Wettelijke compensatie

Meer doen dan wettelijke compensatie. (Bijvoorbeeld bij de sloop van een woning aan de Groenestraat, Duiven)

Versterken biodiversiteit

Als uitgangspunt bij opstellen inrichtingsplannen. Bijvoorbeeld op InnoFase.

Nieuwe ontwikkelingen

Integratie versterken biodiversiteit in de voorbereiding van nieuwe ontwikkelingen. (Plakse Weide, Centerpoort Noord 2, Westervoort Noord en de Mosterhof)

Monitoring

Op dit moment is **nog niet duidelijk hoe we omgaan** met het meten, monitoren en bijsturen van de voortgang.

Tijdlijn

We staan aan het begin van de planvormingsfase. De ambitie is op hoofdlijnen geformuleerd, experimenten in de uitvoering lopen. Door het opstellen van het uitvoeringsprogramma biodiversiteit **komen we tot een concretisering en borging van de uitvoering.** Het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma is de eerste mijlpaal.

Uitdagingen

We staan aan het begin van de eerste uitvoeringsperiode. Door middel van **monitoring en evaluatie** wordt duidelijk welke beperkingen en dilemma's we tegenkomen. Door de complexiteit van de opgave zullen we niet altijd in staat zijn alle implicaties te voorzien. Een dergelijk grote maatschappelijke opgave, die nog niet eerder is uitgevoerd, **brengt een leerproces met zich mee dat iteratief zal verlopen**. Fouten zijn onvermijdelijk, maar door **open te staan** voor kritische feedback en verbeterpunten zal onze leercurve steeds steiler verlopen.

Dit is een dynamisch document. De resultaten worden regelmatig bijgewerkt.
Voor meer informatie over klimaatadaptatie & biodiversiteit: kijk op samen1nergie.nl